

Κείμενο 1 Η ψυχολογία του καλού Σαμαρείτη

Η μακροχρόνια ενασχόληση με οργανωμένες εθελοντικές δραστηριότητες δεν είναι μόνο κοινωνικά επωφελής και ψυχολογικά ανανεωτική, επιπλέον φαίνεται πως μειώνει δραστικά το εργασιακό άγχος και την κοινωνική ανασφάλεια των εθελοντών. Σε αυτό το συμπέρασμα κατέληξαν οι πολυετείς έρευνες δύο εργασιακών ψυχολόγων, της Eva Mojza και της Sabine Sonnentag. Όπως έδειξαν, τα άτομα που εκτός από την καθημερινή εργασιακή τους δραστηριότητα συμμετείχαν (συχνά) σε εθελοντικές δραστηριότητες ήταν περισσότερο ικανά να χαλαρώνουν στις έντονες εργασιακές πιέσεις. Οι εθελοντές φαίνεται πως είναι πολύ πιο ψύχραιμοι και υπομονετικοί από τους συναδέλφους τους, μολονότι αντιμετωπίζουν εξίσου δύσκολες και πιεστικές εργασιακές συνθήκες. Μάλιστα, όπως δηλώνουν οι ίδιοι: όσο περισσότερο επιδίδονταν σε εθελοντικές πρακτικές τόσο περισσότερο χαλαροί αισθάνονταν την επόμενη μέρα στην εργασία τους!

Το υπονομευτικό αλλά εύλογο ερώτημα που οφείλουμε να θέσουμε είναι: άραγε είναι οι εθελοντικές πρακτικές αυτές καθεαυτές που προκαλούν αυτές τις θετικές ψυχολογικές αντιδράσεις απέναντι στο καθημερινό άγχος και τις αφόρητες εργασιακές πιέσεις ή, αντιθέτως, είναι τα πιο ήρεμα και ισορροπημένα ψυχολογικά άτομα που συνήθως τείνουν να ασχολούνται με τον εθελοντισμό; Η απάντηση σε αυτό το ερώτημα δεν είναι καθόλου απλή, διότι σε τέτοια περίπλοκα ψυχολογικά φαινόμενα η γραμμική λογική του «αυγού και της κότας» δεν είναι προφανής.

Πάντως, οι περισσότεροι ειδικοί ψυχολόγοι συμφωνούν ότι θα πρέπει να υπάρχει μια αμφίδρομη αλληλεπίδραση μεταξύ εθελοντισμού και ψυχολογικής ευεξίας και θεωρούν πλέον επαρκώς επιβεβαιωμένο ότι υπάρχει όντως μια εγγενής θετική επίδραση σε όσους ή όσες ασκούν συνειδητά τον εθελοντισμό. Πώς όμως εξηγούν αυτή τη θετική επίδραση του εθελοντισμού;

Κατ' αρχάς, τα άτομα που επιδίδονται σε τέτοιες κοινωφελείς δραστηριότητες εντάσσονται σε μια κοινωνική ομάδα η οποία συνήθως αποτελείται από άλλα άτομα με παρόμοια ενδιαφέροντα και κοινωνικές ανησυχίες. Ταυτόχρονα, κάθε δραστηριότητα πραγματοποιείται ομαδικά ή, έστω, με άλλους ανθρώπους. Η ένταξη σε μια ομάδα εθελοντών διευρύνει ανέλπιστα τις ευκαιρίες για απόκτηση νέων γνώσεων ή πρακτικών ικανοτήτων και κυρίως για νέες κοινωνικές επαφές με άτομα τα οποία σφαλώς θα πρέπει να είναι πολύ ενδιαφέροντα αφού μοιράζονται τις ίδιες προσωπικές ανησυχίες και κοινωνικοπολιτικές απόψεις. Η απόδραση, λοιπόν, από την κοινωνική απομόνωση σε συνδυασμό με τον ομαδικό χαρακτήρα της εθελοντικής εργασίας αποδεικνύεται ιδιαίτερα επωφελής για τους εθελοντές: ξεχνάνε, πρόσκαιρα, τα προσωπικά τους προβλήματα και με τη βοήθεια της ομάδας παρακάμπτουν τα αυτοκαταστροφικά ψυχολογικά και κοινωνικά τους αδιέξοδα, επενδύοντας σε νέους στόχους, στόχους που, σε περιόδους γενικευμένης κοινωνικής κρίσης, θεωρούνται όχι μόνο περισσότερο ευγενικοί αλλά και κοινωνικά χρήσιμοι.

Όλα αυτά από κοινού φαίνεται πως συμβάλλουν αποφασιστικά στην επιλογή του εθελοντισμού από εκείνα τα άτομα που αναζητούν εναγωνίως έναν διαφορετικό τρόπο ζωής και σκέψης.

Κείμενο 2 Πόσο ανιδιοτελής είναι ο εθελοντισμός;

Με άλλα λόγια, η ένταξη σε μια νέα κοινωνική ομάδα, στην οποία υποτίθεται ότι επέλεξαν να ενταχθούν «ελεύθερα» οι ίδιοι οι εθελοντές, σε συνδυασμό με το κοινωνικά επωφελές έργο που πραγματοποιούν, τους προσφέρει το πολυπόθητο -αλλά κάθε άλλο παρά ανιδιοτελές- αίσθημα αισιοδοξίας, πληρότητας και προσωπικής δικαίωσης που από καιρό είχαν απολέσει στην καθημερινή κοινωνική, εργασιακή και οικογενειακή τους ζωή!

Μια ενοχλητική αλλά εύλογη απορία που θα μπορούσε κανείς να διατυπώσει είναι: Ωραία όλα αυτά, όμως θα μπορούσε κανείς κάλλιστα να γνωρίσει νέα επωφελή πράγματα ή να δημιουργήσει νέες κοινωνικές επαφές ακολουθώντας, για παράδειγμα, μαθήματα μαγειρικής, θεάτρου, δημιουργικής γραφής ή ακόμη και ένα ομαδικό άθλημα. Τι το ιδιαίτερο και μοναδικό έχουν οι εθελοντικές δραστηριότητες;

Αναζητώντας μια πιο σαφή εξήγηση γι' αυτό το κοινωνικό φαινόμενο, οι ερευνητές -ψυχολόγοι και κοινωνιολόγοι- διαπίστωσαν ότι η εθελοντική δραστηριότητα αναπληρώνει, έστω και φαντασιακά, τη βαθύτερη ανάγκη των ανθρώπων να επιτελούν μια προσωπική, δημιουργική και κυρίως χρήσιμη κοινωνική δραστηριότητα. Διόλου περίεργο που, στατιστικά, στον εθελοντισμό επενδύουν επωφελώς κυρίως οι άνεργοι και οι συνταξιούχοι. Αυτό τουλάχιστον προκύπτει από τις πρωτοποριακές έρευνες του Edwin Boezeman και της Naomi Ellemers στην Ολλανδία και του Theo Wehner και της ομάδας του στο Πανεπιστήμιο της Ζυρίχης.

Το απρόσμενο συμπέρασμα αυτών των ερευνών είναι ότι το ψυχολογικό πρότυπο του εθελοντή αντιστοιχεί και συνήθως αντιπροσωπεύεται από άτομα που δεν είναι καθόλου ικανοποιημένα από την επαγγελματική ή και την ιδιωτική τους ζωή. Υπό αυτή την έννοια, ο μετανεωτερικός εθελοντισμός δεν έχει καμία σχέση με την ιστορικά ξεπερασμένη αστική φιλανθρωπία, αφού πλέον προβάλλεται μαζικά ως υποκατάστατο είτε της κανονικής εργασίας και της αποδομημένης λειτουργίας του κράτους πρόνοιας.

Διασκευασμένα άρθρα του Σπύρου Μανουσέλη, Εφημερίδα των Συντακτών 14/01/2017

Κείμενο 3 «Το νησί των συναισθημάτων»

"Μια φορά κι έναν καιρό, υπήρχε ένα νησί στο οποίο ζούσαν όλα τα Συναισθήματα.

Εκεί ζούσαν η Ευτυχία, η Λύπη, η Γνώση, η Αγάπη και όλα τα άλλα συναισθήματα.

Μια μέρα έμαθαν ότι το νησί τους θα βούλιαζε και έτσι όλοι επισκεύασαν τις βάρκες τους και άρχισαν να φεύγουν.

Η Αγάπη ήταν η μόνη που έμεινε πίσω. Ήθελε να αντέξει μέχρι την τελευταία στιγμή.

Όταν το νησί άρχισε να βυθίζεται, η Αγάπη αποφάσισε να ζητήσει βοήθεια.

Βλέπει τον Πλούτο που περνούσε με μια λαμπερή θαλαμηγό.

Η Αγάπη τον ρωτάει: «Πλούτε, μπορείς να με πάρεις μαζί σου;»,

«Όχι, δεν μπορώ» απάντησε ο Πλούτος. «Έχω ασήμι και χρυσάφι στο σκάφος μου και δεν υπάρχει χώρος για σένα».

Η Αγάπη τότε αποφάσισε να ζητήσει βοήθεια από την Αλαζονεία που επίσης περνούσε από μπροστά της σε ένα πανέμορφο σκάφος.

«Σε παρακαλώ βοήθησέ με» είπε η Αγάπη.

«Δεν μπορώ να σε βοηθήσω Αγάπη. Είσαι μούσκεμα και θα μου χαλάσεις το όμορφο σκάφος μου» της απάντησε η Αλαζονεία.

Η Λύπη ήταν πιο πέρα και έτσι η Αγάπη αποφάσισε να ζητήσει από αυτή βοήθεια.

«Λύπη άφησέ με να έρθω μαζί σου».

«Ω Αγάπη, είμαι τόσο λυπημένη που θέλω να μείνω μόνη μου» είπε η Λύπη.

Η Ευτυχία πέρασε μπροστά από την Αγάπη αλλά και αυτή δεν της έδωσε σημασία.

Ήταν τόσο ευτυχισμένη, που ούτε καν άκουσε την Αγάπη να ζητά βοήθεια.

Ξαφνικά ακούστηκε μια φωνή: «Αγάπη, έλα προς τα εδώ! Θα σε πάρω εγώ μαζί μου!».

Όταν ένας πολύ ηλικιωμένος κύριος που η Αγάπη δεν γνώριζε, αλλά ήταν γεμάτη από τέτοια ευγνωμοσύνη, που ξέχασε να ρωτήσει το όνομά του.

Όταν έφτασαν στην στεριά ο κύριος έφυγε και πήγε στο δρόμο του.

Η Αγάπη γνωρίζοντας πόσα χρωστούσε στον κύριο που τη βοήθησε, ρώτησε την Γνώση:

«Γνώση, ποιος με βοήθησε»;

«Ο Χρόνος» της απάντησε η Γνώση.

«Ο Χρόνος;» ρώτησε η Αγάπη. «Γιατί με βοήθησε ο Χρόνος;»

Τότε η Γνώση χαμογέλασε και με τη βαθιά σοφία της είπε:

«Μόνο ο Χρόνος μπορεί να καταλάβει πόσο μεγάλη σημασία έχει η Αγάπη».

ΘΕΜΑ Α

A1. Ποια είναι τα οφέλη του εθελοντισμού σύμφωνα με το κείμενο 1; Να απαντήσετε σε μία παράγραφο 60 λέξεων.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ Β

B1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως σωστές (ΣΩΣΤΟ) ή λανθασμένες (ΛΑΘΟΣ) και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας με αναφορά σε συγκεκριμένα αποσπάσματα των κειμένων 1 και 2:

- i. Πολλοί ψυχολόγοι στηρίζουν ότι ο εθελοντισμός οδηγεί στην ευεξία αλλά η ευεξία δεν οδηγεί στον εθελοντισμό. (κείμενο 1)
- ii. Ο εθελοντισμός απευθύνεται σε άτομα που ψάχνουν μία αλλαγή στον τρόπο ζωής τους. (κείμενο 1)
- iii. Οι εθελοντές οδηγούνται στην εθελοντική δράση έχοντας πρώτα καλύψει το αίσθημα κενού στην προσωπική τους ζωή. (κείμενο 2)
- iv. Το γεγονός ότι ο εθελοντισμός αποτελεί δημιουργική κοινωνική δραστηριότητα οδηγεί στην υιοθέτησή του από άτομα που εργάζονται καθημερινά σκληρά. (κείμενο 2)
- v. Η αδυναμία του κράτους να στηρίζει τους πολίτες είναι μία αιτία που ο εθελοντισμός έχει τη σύγχρονη μορφή του. (κείμενο 2)

Μονάδες 15

B2. α) Πώς οργανώνει ο αρθρογράφος το επιχειρήμά του στην τέταρτη παράγραφο του κειμένου 1; Να απαντήσετε σε μία παράγραφο 80 λέξεων. (Καταρχάς .... χρήσιμοι)

Μονάδες 5

β) Τι επιδιώκει ο συγγραφέας ως προς το ύφος και τη διάρθρωση του κειμένου 2 με τη χρήση του ερωτήματος στο τέλος της δεύτερης παραγράφου του; (Τι το ιδιαίτερο και μοναδικό έχουν οι εθελοντικές δραστηριότητες;)

Μονάδες 5

B3. Μολονότι τα δύο κείμενα πραγματεύονται το ίδιο θέμα, το δεύτερο αποκλίνει από το πρώτο αποκαλύπτοντας μία διαφορετική οπτική στο θέμα του εθελοντισμού. Ποια είναι αυτή η οπτική; Να απαντήσετε σε μία παράγραφο 90 λέξεων.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Ποιο πιστεύετε ότι είναι το βαθύτερο νόημα της ιστορίας του κειμένου 3; Θεωρείτε ότι ανταποκρίνεται στη σύγχρονη πραγματικότητα; Να απαντήσετε στα ερωτήματα σε 200 λέξεις εκμεταλλευόμενοι τουλάχιστον δύο κειμενικούς δείκτες.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Σήμερα, σε μία παγκοσμιοποιημένη και απρόσωπη κοινωνία οι έννοιες της αλληλεγγύης και του εθελοντισμού φαντάζουν ιδιαίτερα σημαντικές. Αποφασίσατε να εκφωνήσετε μία ομιλία στην τάξη σας αναφερόμενοι στα δύο σημαντικότερα, για εσάς, προβλήματα που μπορεί να δώσει λύση ο εθελοντισμός και τον τρόπο που εσείς οι νέοι μπορείτε να συνδράμετε σε αυτό. (350-400 λέξεις)

Μονάδες 30

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Ο αρθρογράφος αναλύει τις ευεργετικές επιδράσεις της εθελοντικής δράσης. Επισημαίνει ότι ο εθελοντής επωφελείται κοινωνικά ενώ παράλληλα απαλλάσσεται από το καθημερινό άγχος της εργασίας. Ειδικότερα, συμμετέχει σε ομάδες ατόμων με κοινά ενδιαφέροντα και προβληματισμούς αποκτώντας, έτσι, γνώσεις και ικανότητες. Κατορθώνει με τη βοήθεια αυτών να ξεπεράσει προσωπικά προβλήματα, να θέσει καινούριους στόχους και τελικά να θεωρηθεί χρήσιμο μέλος της κοινωνίας.

B1.

i. ΛΑΘΟΣ

Πάντως, οι περισσότεροι ειδικοί ψυχολόγοι συμφωνούν ότι θα πρέπει να υπάρχει μια αμφίδρομη αλληλεπίδραση μεταξύ εθελοντισμού και ψυχολογικής ευεξίας.

ii. ΣΩΣΤΟ

Όλα αυτά από κοινού φαίνεται πως συμβάλλουν αποφασιστικά στην επιλογή του εθελοντισμού από εκείνα τα άτομα που αναζητούν εναγωνίως έναν διαφορετικό τρόπο ζωής και σκέψης

iii. ΛΑΘΟΣ

τους προσφέρει το πολυπόθητο αίσθημα αισιοδοξίας, πληρότητας και προσωπικής δικαίωσης που από καιρό είχαν απολέσει στην καθημερινή κοινωνική, εργασιακή και οικογενειακή τους ζωή!

iv. ΛΑΘΟΣ

Διόλου περίεργο που, στατιστικά, στον εθελοντισμό επενδύουν επωφελώς κυρίως οι άνεργοι και οι συνταξιούχοι

v. ΣΩΣΤΟ

προβάλλεται μαζικά ως υποκατάστατο είτε της κανονικής εργασίας και της αποδομημένης λειτουργίας του κράτους πρόνοιας.

B2. α) Ο αρθρογράφος ισχυρίζεται ότι ο εθελοντής εντάσσεται σε μία κοινωνική ομάδα απαρτιζόμενη από άτομα με κοινά ενδιαφέροντα πραγματοποιώντας κάθε δραστηριότητα ομαδικά. Στη συνέχεια αναφέρεται στα αποτελέσματα αυτής της ένταξης καθώς αναφέρει χαρακτηριστικά ότι ο εθελοντής διευρύνει με αυτές του τις ενέργειες τις γνώσεις και τις ικανότητές τους για νέες επαφές, ξεφεύγει από μία απομονωμένη ζωή, ξεχνάει τα προβλήματά του, δεν βασανίζεται από προσωπικά αδιέξοδα και αναγνωρίζεται από τους υπόλοιπους ως ευγενικό άτομο και κοινωνικά χρήσιμο.

β) Ο αρθρογράφος αναρωτιέται στο τέλος της δεύτερης παραγράφου, απευθυνόμενος στους αναγνώστες τους άμεσα σε μορφή διαλόγου «τι το ιδιαίτερο και μοναδικό έχουν οι εθελοντικές δραστηριότητες;» αφού προηγουμένως έχει αναφερθεί πως το άτομο θα μπορούσε να έχει οφέλη και με άλλες δραστηριότητες όχι μόνο εθελοντικές. Το ερώτημα αυτό είναι ένας πρωτότυπος τρόπος μετάβασης στο θέμα της επόμενης παραγράφου στην οποία θα απαντήσει αναφερόμενος στα αποτελέσματα της εθελοντικής δράσης. Επιτυγχάνει, λοιπόν, και τη νοηματική αλληλουχία του κειμένου, τη σύνδεση με τα προηγούμενα αλλά και να προσδώσει γλαφυρότητα και παραστατικότητα στο κείμενό του επιτρέποντας στον αναγνώστη να προβληματιστεί για την ιδιαίτερη φύση της εθελοντικής δράσης.

B3. Και τα δύο κείμενα αναφέρονται στην εθελοντική δράση και στα οφέλη που αυτή έχει τόσο σε κοινωνικό όσο και σε ατομικό επίπεδο. Στο δεύτερο κείμενο, όμως, ο αρθρογράφος έχει μία διαφορετική οπτική στο θέμα του εθελοντισμού. Θίγει το γεγονός πως μπορεί να μην είναι τόσο αλτρουιστική δράση καθώς ο ίδιος ο εθελοντής επωφελείται σημαντικά από αυτήν. Στον εθελοντισμό βρίσκει διέξοδο από μία ζωή κενή, από μία ζωή που δεν τον καλύπτει, εργασιακά και κοινωνικά. Τα κίνητρα, λοιπόν, δεν είναι τόσο ανιδιοτελή όσο θα πίστευε κάποιος.

Γ1.

Ο δημιουργός στην ιστορία του επιθυμεί με γλαφυρότητα να επισημάνει πως πολλές φορές τα συναισθήματα και οι ανάγκες του ανθρώπου μπαίνουν εμπόδιο στην αγάπη. Προσωποποιεί, για τις ανάγκες της ιστορίας τα συναισθήματα και παρουσιάζει μία στιχομυθία με την αγάπη να προσπαθεί να σωθεί

ζητώντας βοήθεια. Ο πλούτος όμως αρνείται γιατί έχει να προσέξει τα υλικά του αγαθά, η αλαζονεία το ίδιο, τη νοιάζει μόνο η εικόνα της, η λύπη επιθυμεί να μείνει μόνη και η ευτυχία δεν της δίνει σημασία. Η αγάπη δεν έχει καμία θέση δίπλα τους παρά το γεγονός ότι αυτή είναι που διαρκεί περισσότερο «Ήθελε να αντέξει μέχρι την τελευταία στιγμή». Στο τέλος μόνο ο χρόνος προσφέρει τη βοήθειά του γιατί μόνο αυτός μπορεί να καταλάβει τη σημασία της.

Το μήνυμα της ιστορίας είναι διαχρονικό και ισχύει κύριως στο τώρα. Οι περισσότεροι αρνούμαστε να δείξουμε την αγάπη μας προς τους άλλους. Άλλοι κυνηγούμε υλικά αγαθά γιατί νομίζουμε πως αυτό είναι το νόημα της ζωής, άλλοι βρισκόμαστε «περιχαρακωμένοι» στο υπερτροφικό μας «εγώ» και αρνούμαστε, ως κοντόφθαλμοι, να δούμε πέρα από τους δικούς μας στόχους. Αφήνουμε την αγάπη να χαθεί στο βυθιζόμενο νησί των συναισθημάτων, μόνη της ενώ στη βάρκα μας έχουμε πάρει συνεπιβάτες τον πλούτο, τη ευτυχία μας, ίσως τη λύπη μας αλλά κυρίως τον εγωισμό μας.

Δ1.

Αγαπητοί συμμαθητές,
Αγαπητές συμμαθήτριες,

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ζούμε σε μία εποχή που χαρακτηρίζεται από ιδιοτέλεια και εγωισμό. Παρατηρούμε τους περισσότερους ανθρώπους γύρω μας να ενδιαφέρονται μόνο για τον εαυτό τους, αγνοώντας ή αδιαφορώντας για τα προβλήματα των άλλων. Όμως, αυτά συσσωρεύονται, χρονίζουν και διογκώνονται. Γι' αυτό η εθελοντική δράση και ο αλtruισμός, που οφείλουμε όλοι εμείς να δείχνουμε, αποτελούν σημαντικές ενέργειες για τον περιορισμό και την αντιμετώπισή τους.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

(Σύμφωνα με την εκφώνηση του θέματος και αναλογιζόμενοι και το επικοινωνιακό πλαίσιο επιβάλλεται η χρήση του α' πληθυντικού προσώπου στον τρόπο που οι νέοι θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση των προβλημάτων εθελοντικά)

Βασικό πρόβλημα 1^ο – Καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος –

- εθελοντική ανακύκλωση
- συμμετοχή σε οργανωμένες δράσεις καθαρισμών παραλιών, δασών και της περιοχής της κατοικίας
- εθελοντική εργασία για την προστασία αδέσποτων ζώων

Βασικό πρόβλημα 2^ο - Ανθρωπιστική κρίση

- εθελοντική εργασία σε ιδρύματα ή κοινωφελείς συλλόγους (ορφανοτροφεία, στέγες ηλικιωμένων κ.α.)
- συμμετοχή σε δράσεις συγκέντρωσης τροφίμων, φαρμάκων, ειδών ρουχισμού, παιχνιδιών.
- προετοιμασία γευμάτων για άπορους και άστεγους.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ολοκληρώνοντας, είναι κατανοητό από όλους μας πως ο εθελοντισμός αποτελεί αίτημα και ανάγκη της εποχής μας. Ζούμε σε δύσκολες εποχές και έχουμε όλοι ανάγκη την ελπίδα και την αισιοδοξία που τον συνοδεύει, άλλωστε μετά το ρήμα «αγαπάω», το «βοηθώ» είναι το πιο ωραίο ρήμα στον κόσμο.

Σας ευχαριστώ θερμά για τον χρόνο σας